

Column 'Onthaasting' van Toon van der Aa uitzending 2 november 2017

In de NRC van afgelopen zaterdag schrijven psychiater Bram Bakker en econoom Martijn van Winkelhof over de alomtegenwoordige stress – een woord dat niet goed is te vertalen met 'spanning', dus ik laat het maar zo. Uit beschikbare gegevens weten de auteurs dat stress verantwoordelijk is voor zeker de helft van de zorgconsumptie en het arbeidsverzuim in ons land. En ze constateren dat het daarmee geen individueel probleem is dus dat gezamenlijke oplossingen nodig zijn, onder andere van overheidswege.

Als ze dan ook nog zeggen, dat de moderne mens veel meer prikkels verwerkt dan onze verre voorouders, en dat dit te maken heeft met onze huidige leefwijze, dan lees ik gespannen verder om hun voorstellen te horen – jaja, ik lees hardop.

Vooruit maar jongens, denk ik dan, wat valt er te doen aan die verrekte leefwijze van ons? Maar potjandonders nog aan toe, dan beginnen ze over ontspanningsoefeningen, yoga, relaxatierespons, mindfulness, dat soort moderne vaardigheden waarvoor we weer op cursus moeten, mijn oksels staan al klam. Dus opnieuw een kwestie van individuele verantwoordelijkheid, zeg maar aanpassing, al moeten die moderne fratsen volgens de beide heren wel worden aangeboden door onderwijs en overheid.

Veel luisteraars van Radio Signaal zullen wel weten welke leefwijze ons de das omdoet, omdat wij zieken, zwakken en misselijken er de eerste slachtoffers van zijn. En dat is de jachtige en overdadige atmosfeer in onze samenleving. We moeten allemaal steeds meer willen, een tweede tv, een tweede auto, een tweede buitenlandse vakantie, een twintigste elektronisch pieleding. En we moeten de hele dag kiezen tussen niet twee maar twintig of tweehonderd consumptieartikelen, waarvoor we continu worden overstroomd met halfware maar dwingende of alarmerende reclames en waartegen we nauwelijks bescherming krijgen van de overheid want we moeten mondig zijn.

We zijn ook verantwoordelijk voor de administratie van en de keuze tussen diverse pensioenvoorzieningen, ziektekostenverzekeringen, toeslagen, persoonsgebonden budget, allerlei ingewikkelde elektronische apparaten die het kunnen laten afweten met grote gevolgen voor je sociale en maatschappelijke functioneren. Langzamerhand is dit allemaal alleen te doen voor de allersterksten en allerslimsten, maar die zijn ook zwaar gestresst omdat zij hun talenten tot aan de grens moeten uitbuiten en drukdrukdruk moeten wezen. Die oksels van me die drijven intussen!

Maar geen enkele politieke partij zegt STOP, sommige ontwikkelingen moeten we afremmen. Ja, een paar willen de pensioengerechtigde leeftijd weer verlagen, waar we onze economische groei aan zouden kunnen besteden in plaats van aan nog meer vliegvakanties in Thailand. Maar de werkdag wordt niet verder ingekort, en de productie niet getemperd. O zeker, dat laatste zou een gigantisch internationaal deltaplan vereisen, maar vroeger waren er nog partijen met een langetermijnprogramma, waarin dergelijke idealen stonden.

Voor zover ik overzie durft alleen de Partij voor de Dieren zich uit te spreken tegen de hedendaagse consumptiemaatschappij, en productiedaling voor lief te nemen. De SP mag dan antikapitalistisch sentiment etaleren, maar ze vindt niet dat ook de arbeider minder zal moeten consumeren. En de rest staat te juichen bij elke verhoging van het Nationaal Inkomen. Met de moord op Els Borst in 2014 lijkt

de laatste politicus verdwenen die zogeheten 'onthaasting' nastreefde, dus we blijven vooralsnog overgeleverd aan de megasnelle moderniseringsmaniakken. Met het zweet in de bilspleet.